

Karin Sjöberg
Verksjurist
Avdelningen för analys
010-168 05 92

2018-01-22

Dnr 17EV15021

Er ref/Dnr
UD2017/14817/Hi

Utrikesdepartementet

10339 Stockholm

Remiss av betänkandet Marknadskontrollmyndigheter – befogenheter och sanktionsmöjligheter SOU 2017:69

Elsäkerhetsverket har tagit del av rubricerad remiss och önskar framföra följande synpunkter.

Lagförslaget

Elsäkerhetsverket anser att den genomgång som utredningen har gjort av marknadskontrollmyndigheternas ("MK-myndigheter") erfarenheter och upplevelser av befintligt regelverk är mycket värdefull. Elsäkerhetsverket ställer sig dock tveksam till ett genomförande av lagförslaget och tillstyrker därför inte utredningens förslag om att inrätta en ny lag om marknadskontroll av produkter. Argumenten för detta är flera.

- Den största skillnaden som utredningen påträffat vad gäller de olika MK-myndigheternas befogenheter och sanktionsmöjligheter är möjligheten att besluta eller ansöka om sanktionsavgifter. Detta problem löses inte genom den föreslagna lagen då förslaget inte medför någon rätt för MK-myndigheterna att ta ut sanktionsavgifter.
- Utredningen menar att en övergripande lagstiftning på området medför förenklingar för både de ekonomiska aktörerna och MK-myndigheterna. Elsäkerhetsverket ställer sig tvekan till om så verkligen blir fallet och menar att lagen istället medför att ekonomiska aktörer och MK-myndigheter nu får ytterligare en lag att förhålla sig till. Detta då kraven på aktören och produkterna samt grunden för möjligheten att besluta om sanktionsavgift, vissa straffbestämmelser m.m. även fortsättningsvis kommer att regleras i sektorslagstiftningen. Även utpekandet av MK-myndigheterna kommer ske i sektorslagstiftningen. Detta innebär att MK-myndigheterna har att tillämpa och hänvisa till två lagar vid beslut m.m.

- För Elsäkerhetsverkets del medför lagförslaget endast en begränsad likriktning av tillsynsmandaten, som vi inte bedömer få någon effekt på marknadskontrollen i stort. Elsäkerhetsverket skulle med anledning av en horisontell lag behöva ändra i processbeskrivningar, beslutsverktyg m.m. Detta skulle innebära ett mycket omfattande arbete, trots att den enda ändringen i sak för Elsäkerhetsverket till följd, av förslaget, är att vite blir obligatoriskt där det idag är en möjlighet.

Med hänsyn till ovanstående bedömer Elsäkerhetsverket att lagförslagets nytta inte motiverar att lagändringen genomförs.

Möjliga lösningar

Precis som utredningen funnit, och som var motivet till att utredningen tillsattes, finns det ett visst behov av att likrikta den nuvarande och kommande regleringen av MK-myndigheternas befogenheter och sanktionsmöjligheter. Elsäkerhetsverket anser dock att detta kan åstadkommas utan att en ny övergripande lag om marknadskontroll av produkter införs.

Elsäkerhetsverket föreslår att de förslag som lämnats i utredningen sammanställs till en skrivelse som riktar sig till lagstiftaren. Skrivelsen utgör sedan ett ramverk för kommande lag- och förordningsändringar i de sektorsbestämmelser som reglerar marknadskontroll. Detta har gjorts inom området tillsyn, se skrivelsen 2009/10:79 ”En tydlig, rättssäker och effektiv tillsyn”. Ett sådant ramverk bör särskilt behandla följande frågor.

- Fördelning av marknadskontrollansvar (när är det lämpligt att dela upp ansvaret och när bör ett direktiv i sin helhet ligga på en myndighet).
- Möjlighet till ansökan eller uttag av sanktionsavgifter.
- Användning av vite.
- Regleringen av myndighetens mandat enligt 765/2008.

Detaljsynpunkter på lagförslaget

Även om Elsäkerhetsverket motsätter sig att lagen genomförs i dess nuvarande utformning, önskar vi lämna följande kommentarer på förslaget. Om Elsäkerhetsverkets förslag om att upprätta en särskild skrivelse om ramverk för marknadskontrollreglering vidareutvecklas, bör nedanstående detaljsynpunkter beaktas i det arbetet.

	Förslag	Elsäkerhetsverkets synpunkter	Förslag på ändring
2 §	Legal-definitioner	Om lagen ska innehålla definitioner som också finns i sektorslagstiftningen måste en genomgång av eventuella skillnader göras för att säkerställa att den horisontella lagen och sektorslagstiftningen inte har olika tillämpning. Detta hanteras möjligen av 5 §.	Ingen ändring.
3 §	Tillämpningsområde	MK-myndigheter kontrollerar inte bara produkter, utan också att ekonomiska aktörer uppfyller alla krav. Därför bör lagen även gälla denna kontroll.	Utöka så att även kontroll av aktörer omfattas.
6 §	Bemyndigande för regeringen att utse MK-myndigheter	Eftersom marknadskontrollmyndigheter ska utses i sektorslagstiftningen bör även bemyndigandet till regeringen ligga i sektorslagstiftningen.	Ta bort.

<p>8-9 §§</p>	<p>MK-myndigheternas uppgifter och utredningsbefogenheter</p>	<p>Elsäkerhetsverket förstår förslaget (8§) som att själva tillsynsmandaten i förordning 765/2008 delegeras till myndigheterna genom utpekande i respektive sektorslagstiftning eller instruktion. Även om 765/2008 är direkt tillämplig i Sverige anser Elsäkerhetsverket åtgärder som innebär myndighetsutövning måste delegeras vidare från medlemsstaten Sverige till respektive myndighet. Elsäkerhetsverket anser att det vore tydligare om detta mandat framgår direkt av den föreslagna lagen.</p> <p>Då mandaten inom den oharmoniserade marknadskontrollen regleras i lagförslaget (9 §), bör samma mandat inom den harmoniserade marknadskontrollen införas, istället för att hänvisning ska ske till respektive sektorslagstiftning.</p>	<p>Inför utredningsmandaten även för den harmoniserade MK, genom att 9 § gäller all MK.</p>
<p>10 §</p>	<p>Ekonomiska inköp</p>	<p>Paragrafen omfattar två olika typer av bestämmelser.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Partens rätt till ersättning av myndigheten. • Myndighetens rätt till ersättning av part. <p>Elsäkerhetsverket anser att dessa bestämmelser bör delas upp i separata paragrafer för tydlighetens skull.</p> <p>Dessutom saknas möjligheten för myndigheten att kräva parten på ersättning för inköpta produkter som visat sig ha brister. Detta bör införas.</p> <p>Vidare föreslår Elsäkerhetsverket att införa en begränsning till partens rätt till ersättning, som innebär att ersättning</p>	<p>Paragrafen delas upp i två separata paragrafer, kompletteras med myndighetens möjlighet till ersättning för inköp, samt villkora parts rätt till ersättning.</p>

		enbart ska utgå i de fall myndigheten inte funnit brister hos produkten.	
11 §	Anonyma inköp	Elsäkerhetsverket är tveksam till behovet av denna reglering och undrar om tillsyn verkligen är rätt metod när problem med inköp uppstår. Kanske bör eller bör man i dessa fall bli bättre på att stötta slutanvändaren i hur man gör kloka val alternativt att myndigheterna i olika projekt i samband med publicering redovisar fall där leverans av produkten inte gjorts.	
13 §	Föreläggande och förbud	Denna bestämmelse täcker inte alla förelägganden och förbud som myndigheterna beslutar om, eftersom inte alla skyldigheter framgår av den föreslagna lagen, se t.ex. det harmoniserade området (utredningsmandat), men också förelägganden kopplat till aktörers övriga skyldigheter som inte hör till produktens kravuppfyllelse. Frågan är också vad punkten 2 avser för typer av förbud och förelägganden.	Lägg till förelägganden som avser utredningsmandat (följer redan av ändringen som föreslås till 8-9 §§ ovan), samt lägg till ekonomiska aktörer i punkten 1. Med dessa ändringar ifrågasätter dock Elsäkerhetsverket om det är tillräckligt specifikt att reglera på detta sätt. Eftersom myndighetens mandat måste vara förutsägbart och tydligt för var och en (legalitetsprincipen).
14 §	Förbud mot export	Elsäkerhetsverket anser att dylika beslut är mycket svåra att följa upp och ifrågasätter därför om dessa beslut kommer att ha någon faktisk effekt.	Ta bort.
15 §	Vite	Det finns många situationer där vite inte behövs och där det är viktigt att myndigheterna själva kan avgöra om det är	Ändra "ska" till "får", alternativt ta bort "av särskilda skäl".

		<p>lämpligt att förena ett föreläggande med vite. Olika aktörer kräver olika åtgärder och att göra det mer eller mindre obligatoriskt att förena beslut med vite ser vi inte som en lämplig väg att gå, då det i vissa fall riskerar att försämra möjligheten till dialog med aktören. Det medför även en ökad administration då dessa beslut måste delges, vilket annars inte är fallet.</p> <p>Elsäkerhetsverket anser att myndigheterna bör få förtroendet att själva bedöma i vilka fall beslut ska förenas med vite.</p>	
17 §	Återkallelse	Rubriken är missvisande.	Byt namn på rubriken till "Varningsinformation".
20 §	Strikt ansvar	<p>Elsäkerhetsverket är mycket tveksamma till att strikt ansvar bör tillämpas. Det finns många olika typer av brister.</p> <p>Produktregelsystemet bygger på att brister i vissa fall upptäcks i efterhand, eftersom aktörerna ska ha ett systematiskt skadeförebyggande arbete t.ex. genom att föra register över inkomna klagomål, göra stickprov m.m. Slutsatserna som görs på sida 259 är därför inte korrekta ("Om en produkt inte överensstämmer med gällande krav bör det därför i normalfallet kunna presumeras att regelöverträdelsen har skett uppsåtligen eller av oaktsamhet.").</p>	Ta bort det strikta ansvaret.

25 §	Verkställighet	Elsäkerhetsverket är tveksam till om denna reglering är motiverad och anser att det finns skäl att beakta rättssäkerhetsaspekten i högre utsträckning.	Ta bort regleringen om verkställighet.
27 §	Sanktionsavgift	Det är väldigt bra att detta kopplas till själva utdömandet av vite, och inte beslutet om vite. På detta sätt kan man besluta om sanktionsavgifter trots att beslutet är förenat med vite, dock att domstol är förhindrad att utdöma vitet.	Ingen ändring.
28 §	Överklagan	Elsäkerhetsverket saknar en analys av vad bestämmelsen om överklagbarhet av beslut enligt 18 § medför. Beslut om att påföra en ekonomisk aktör en sanktionsavgift måste grunda sig på den sektoriella regleringen, och därmed överklagas enligt den ordning som fastställts för dessa beslut. Det bör enbart vara formella fel, eller storleken på avgiften som kan överklagas med hänvisning till lagförslaget.	Fördjupad analys krävs.

Övriga överväganden och förslag

Sekretess

Elsäkerhetsverket ställer sig bakom förslaget att vidga möjligheten att överföra uppgifter mellan myndigheterna.

Elsäkerhetsverket vill i detta sammanhang även lyfta behovet att se över bilaga till sekretessbestämmelserna i 9 § offentlighets- och sekretessförordningen.

Bestämmelserna ser olika ut för olika myndigheter och för Elsäkerhetsverkets del är möjligheten att sprida viss information begränsat till när det specifikt är en konsument som behöver ta del av informationen. Frågan är om inte regleringen av sekretess i marknadskontrollärenden bör se likadan ut för marknadskontrollmyndigheterna, gälla alla typer av marknadskontroll samt

utvidgas till att andra slutanvändare än konsumenters intresse av att ta del av informationen får beaktas.

Föreslagna ändringar i produktsäkerhetslagen

Upphävande av de bestämmelser i produktsäkerhetslagen som rör möjligheten att ta ut sanktionsavgifter bör inte genomföras innan bestämmelser om rätten att ta ut sanktionsavgifter har förts in i respektive sektorslagstiftning. Detta för att bibehålla möjligheten att ta ut sanktionsavgifter för MK-myndigheter som idag saknar sådan reglering i sektorslagstiftningen.

Antal marknadskontrollmyndigheter

Utredningen har föreslagit att antalet myndigheter som har marknadskontrollansvar bör minskas. Elsäkerhetsverket vill framhålla att det finns flera omständigheter som påverkar MK-myndigheternas möjlighet att bedriva en ändamålsenlig och effektiv marknadskontroll. Antalet marknadskontrollmyndigheter är därför inte ett problem i sig varför Elsäkerhetsverket önskar en bredare analys i denna fråga.

Elsäkerhetsverkets erfarenhet är att det forum för samordning och samarbete mellan marknadskontrollmyndigheter som finns i Marknadskontrollrådet har utvecklats mycket och idag bidrar till stora vinster när det gäller effektivitet och ändamålsenlighet. Vi menar därför att man bör överväga att ytterligare stärka detta arbete.

I detta ärende har generaldirektören Elisabet Falemo beslutat. I den slutliga handläggningen har avdelningschefen Kim Reenaas deltagit. Föredragande har varit Karin Sjöberg, verksjurist.

Elisabet Falemo